

ONDERHOUDSCHECKS

PRAKTISCHE ADVIEZEN

KLEIN HERSTEL

INSPECTIERAPPORT 2020

**Himpenserpoldermole
Mardyksterpaed 7 te Wergea**

Objectgegevens

Object: Himpenserpoldermole
Mardyksterpaed 7 te Wergea
Gemeente: LEEUWARDEN (BOA)
Objectnummer: 1329.4218
Monumentnummer: 34603

Inspectieplan

Abonnee/Contactpersoon: Monumentenstichting Boarnsterhim 06 53 31 08 41
De heer De Boer mail@monumentenstichting.nl
Risicoklasse: 3

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Het exterieur is goed bereikbaar voor inspecties en voor reparaties. De toegankelijkheid van het interieur is goed.

Inspectiegegevens

Inspectie uitgevoerd door: P.D. van Vliet
Datum inspectie: 1 juli 2020

Inleiding

Dit Inspectierapport is tot stand gekomen volgens de uniforme en onafhankelijke Inspectiemethode van de gezamenlijke provinciale Monumentenwachten. Het is bedoeld als leidraad voor het plegen van stelselmatig en periodiek onderhoud ter voorkoming van verval.

Deze inspectie heeft betrekking op de staat van onderhoud en de gebreken aan die delen van het object, die zichtbaar en op redelijke wijze veilig bereikbaar zijn. Niet-zichtbare delen c.q. verborgen gebreken zijn niet gecontroleerd. Er is geen diepgaand bouwkundig onderzoek uitgevoerd en ook geen asbestinventarisatie. Eventueel aangeven hoeveelheden zijn een globale inschatting, hieraan kunnen geen rechten worden ontleend.

-

Ter oriëntatie; de in de tekst vermelde "links en rechts" is vanaf de staart van de molen gezien.

Algemeen

De staat van het casco is redelijk en de onderhoudsstaat is goed.

Uitgevoerde werkzaamheden door Monumentenwacht

-

Verwerkte materialen

-

Prioriteitenlijst

De belangrijkste aanbevolen werkzaamheden zijn hieronder samengevat, op volgorde van prioriteit. Daarna volgt op de volgende pagina een uitgebreide checklist, waarin alle onderdelen van het object zijn benoemd en gekwalificeerd, zo nodig voorzien van een toelichting met eventueel een hersteladvies.

Op onze website www.monumentenwachtfryslan.nl kunt u aanvullende informatie vinden, zoals onderhoudswijzers en duurzaamheidstips.

Voorafgaand aan de uitvoering van werkzaamheden adviseren wij u om bij de gemeente te informeren of hiervoor een vergunnings- of meldingsplicht geldt.

Onderdelen	Rubriek	Technische staat	Termijn
<i>Molen</i>			
○ Onderzoek en herstel lekkage.	1.1/4.3	n.v.t.	0-1 jaar
○ Klamp vijzelbakdeksel vastzetten.	5.5.1	n.v.t.	0-1 jaar
○ Kleine aantastingen houtborende insecten behandelen.	1.2.4/2.1.2/2.3 3.1/5.2.1	n.v.t.	0-1 jaar
○ Onderhoudsschilderwerk. Klein herstel tempelbalk, steenbord, nokplank, vangstok.	1.7/2.1.1/2.1.2 2.3/6.1.2	n.v.t./matig	1-3 jaar
○ Herstel boogvulling vijzelbak/ (herstel muurwerk).	1.2.1	n.v.t.	3-6 jaar
○ Onderhoud rietbedekking.	1.2.4	n.v.t.	3-6 jaar
○ Aanpassen staart / lier. Ophogen terrein. Herstel beschoeiing.	1.1/2.2.2/4.3 5.5.1	n.v.t.	n.v.t.
○ Onderhoud gaande werk in de molen. (w.o. wiggen aandrijven kammen vastzetten). Herstel taatspot.	6/6.2.3	n.v.t./matig	n.v.t.

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Himpenserpolder mole
1. ONDERBOUW			
1.1 Funderingen			
Algemeen			
- metselwerk	<p>R Voor zover waarneembaar en gezien de kwaliteit van het opgaande werk. Funderingsmetselwerk is zichtbaar; het maaiveld is gezakt.</p> <p>Vanuit de boezem loopt continue water terug naar het polderpeil. Mogelijk heeft dit op termijn gevolgen voor de stabiliteit van de molen.</p> <p>(Ten oosten van de vijzelbak is de terugloop in het talud van de sloot zichtbaar).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ophogen maaiveld. ○ Onderzoek terugloop water. Er zijn inmiddels plannen om een “scherm” in/ over de molenpole aan te brengen. 	
1.2 Onderbouw			
1.2.1 Onderbouw			
Veldmuren			
- metselwerk rode baksteen in kruisverband	<p>G De oude herstelde scheurvorming boven de vijzelbak raakt weer enigszins open.</p> <p>Een lichte diagonale scheur boven venster noordwest.</p> <p>In veld oost een lichte “rondlopende” scheur nabij/ naast de rechter muurverzwaring.</p> <p>Onder de deur zuidwest minimale verticale scheurvorming.</p> <p>De boogvulling naast de vijzelbak vertoont tevens scheurvorming, de vulling raakt los.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ De boogvulling naast de vijzelbak herstellen bij gelegenheid. ○ Monitoren eventuele verdere ontwikkeling van de scheurvorming. 	
			
<p>De scheur in de oostelijke veldmuur, mogelijk veroorzaakt door ingemetseld ijzer.</p>			
- voegwerk (origineel) met dagstreep	G		
- poeren	G		
- verankeringen aan achtkant	G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Himpenserpolder mole
1.2.3 Achtkant			
Grenenhouten achtkant			
- algemeen		In alle onderdelen zijn aantastingen door houtworm zichtbaar. Er heeft omstreeks 2016 een behandeling tegen houtborende insecten plaatsgevonden; de aantastingen lijken dan ook, ten opzichte van onze vorige inspectie, te verminderen. Een uitbreiding van aantastingen is duidelijk niet aan de orde.	
- peulhouten	G		
- ondertafelement (eiken/bilinga)	G		
- achtkantstijlen	R	Lichte houtwormaantastingen in het spinhout. Houtrot aantastingen in de ondereinden van de stijlen aan weerszijden van de noordoostelijke deur. Ook bij de zuidwestelijke deur.	
- ankers achtkantstijlen aan veldmuren	G		
- duisplanken	R	Verspreid wat vermolmd.	
- kardoesen	G	Minimale aantastingen door houtrot op de grens met het muurwerk van de veldmuren.	
- uitbrekers	R	Ondereinden beschadigd.	
- legeringsbalken	R	Houtwormaantastingen. Verspreid toch nog wel actief.	
- korbelen	R		
- veldkruisen	R	Het kruis onder het kistraam op de 1 ^e zolder is door houtworm aangetast. Het kruis boven de uitschoot vertoont aan de achterzijde tevens actieve aantastingen.	
- veldstijlen	R		
- veldregels	R	De regel tussen beide kistramen is door houtworm aangetast. Plaatselijk licht/minimaal aangetast door houtworm.	
- scheggen of vulstukken	G		
- boventafelement	R	Aan de bovenzijde aangetast/ vermolmd door vroegere lekkages. Een sleepspoor langs enkele stukken, vermoedelijk door het uiteinde van de vangbalk (bij gelichte vang bijkruien) of door de binnen vangketting.	
- verankeringen boventafelement	R	Van een anker ontbreken de krammen.	
- toognagels	R		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Himpenserpolder mole
1.2.4 <i>Bekleding achtkant</i>			
Rietbekleding			
- rietlatten	G	Aan de noordzijde actief aangetast door houtworm.	○ De aangetaste latten wellicht nog eens behandelen met een bestrijdingsmiddel.
- riet	R	Voornameijk van de onderste delen is de slijtlaag ingeteerd. Verspreid warrig/grof onder andere boven de vijzelbak (veld zuid), veld west en noordwest. Het korte riet onder de rietplanken is verspreid wat grof/ warrig. Tevens verspreid enige ruimte tussen riet en rietplanken. De dikte van de rietbedekking wordt wat minder. Bindtouwen zijn doorgeteerd. Om dit voldoende te herstellen/ te hechten zijn spandraden in het riet aangebracht. Op een enkele hoek zijn oudere spandraden zichtbaar.	○ Normaal onderhoud. ○ Op termijn omvangrijker herstel uitvoeren; onderste delen blank verstoppen.
- rietplanken	G		
- spreuwenplankjes	G		
1.4 <u>Vensters</u>			
IJzer			
- gietijzeren ramen (2 stuks)	G		
Hout			
- kistramen (2 stuks, veld noord)	G	Van binnenuit niet bereikbaar. De onderste is met een ladder van buiten nader geïnspecteerd.	
1.5 <u>Deuren/luiken</u>			
Noordoost			
- kozijn	G	Minimale beweging op een stijl van het kozijn.	
- deur	G		
- hang- en sluitwerk	G		
Zuidwest			
- kozijn	G		
- deur	G		
- hang- en sluitwerk	G		
1.7 <u>Glas/schilderwerk</u>			
1.7.1 <i>Beglazing</i>			
Blank enkel glas			
- glas	G		
- stopverfaansluiting	G	Voor zover te beoordelen wat het hoogste kistraam betreft.	

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Himpenserpolder mole
1.7.2 <i>Schilderwerk</i>			
Algemeen			
- vervuiling			○ Het schoonmaken van het schilderwerk verhoogt de duurzaamheid van het verfsysteem.
Onderbouw			
- deur noordoost	G		
- overige deur en kozijnen	R	Wat verschraal en licht gescheurd schilderwerk.	
- kardoesen en duisplanken	G		
- ijzeren ramen	G		
Achtkant			
- kistramen	R	Wat vervuild en licht gescheurd schilderwerk.	
- rietplanken	G		
Kap			
- voorkeuvelens	R	Licht gescheurd, van de baard wat gebladderd.	
- stormschild	M	Gebladderd schilderwerk.	○ Behandelen.
- achterkeuvelens	G		
- vangstok	M	Bovenzijde kaal/ mosaangroei.	○ Behandelen.
Staat en gevucht			
- staat	R	Licht gescheurd en vervuild. Bij verbindingen schoren/ staartbalk licht gebladderd.	
- kruipaal koppen	R		
- gevucht	R	Van de voorzoom licht gescheurd, heklatten voor de roede verspreid gescheurd. Algemeen wat schraler wordend schilderwerk.	
1.7.3 <i>Conservering</i>			
Waterloop			
- deksels		(Vrijwel) onbehandeld.	

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Himpenserpolder mole
2. KAP			
2.1 Kapconstructies			
2.1.1 Constructie			
Kap			
- algemeen	In meerdere onderdelen van zowel het staande als gaande werk (rubriek 6) zijn aantastingen door houtworm en bonte knaagkever zichtbaar. Er heeft omstreeks 2016 een behandeling tegen houtborende insecten plaatsgevonden. Ten tijde van deze inspectie is vrijwel geen boormeel door actieve aantastingen aangetroffen; de behandeling heeft vermoedelijk zijn uitwerking (grotendeels) gekregen.		
- voeghouten (eiken)	R Verspreid boorgaatjes van bonte knaagkever. Met name ter hoogte van het bovenwiel; onder andere bij de lendestut en rijklamp.		
- windpeluw (bilinga)	G		
- tempelbalk	G De kop van de steunder is wat gerot.	○ Aantastingen wegsteken bij onderhoudsschilderwerk. Grondig behandelen met verf.	
- stormbalk (eiken)	R Open verbindingen met voeghouten.		
- lange spruit (bilinga)	R Enige ruimte met de voeghouten door kruien.		
- kruischoren	R		
- ijzerbalk onder lange spruit	G		
- penbalk (eiken)	G Droogte scheuren. De scheuren zijn opgesloten door spiebouten.		
- roosterhouten	R		
- roosterluiken	R Fraai rommelig authentiek beeld. De wervel linksvoor past niet meer. Er lijkt enige werking in de kapconstructie te zijn.	○ Onder controle houden. Met name werkingen/ wijzigingen in verbindingen kunnen hierbij een goede indicatie geven.	
- spantring	G		
- spanten	G De kop van het voorste spant is gescheurd/ beschadigd.		
- hanenbalk	R Houtwormaantastingen in het spint-hout. Niet actief.		
- gordingen	G		
2.1.2 Voorkeuvelens			
Onderdelen keuvelens			
- keer- en weerstijl (eiken)	G Houtworm aantastingen in het spint-hout. Niet/ minimaal actief.		
- hoekstijlen (eiken)	G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
- keuvelensbalk (eiken)	R Bovenzijde gescheurd en enigszins aangetast door houtrot en bonte knaagkever, veroorzaakt door vroegere lekkages. Hier is overigens wel enig boormeel aangetroffen (vermoedelijk uit de keuvelensbalk) op de windpeluw.	○ De keuvelensbalk schoonmaken. Boormeel (ook op de windpeluw e.d.) en aantastingen zoveel mogelijk verwijderen. Actieve aantastingen worden zo veelal sneller en duidelijker zichtbaar.
- stormluiken	G Groot/ zwaar uitgevoerd.	
- voorkeuvelensbetimmering	G	
- steenbord	R Het steenbord is van een zinken plaat voorzien. Het ondereinde van de linker lat onder het steenbord is gerot.	○ De lat op termijn vervangen.
- stormschild (bilinga)	G Ruimte tussen de linker gording en de keuvelensbalk.	○ Ruimte opvullen zoals bij de middelste gording al fraai is uitgevoerd.
- baard	G	
- hammen	G	
2.1.3 Achterkeuvelens		
Onderdelen		
- korte spruit (bilinga)	G	
- stijlen (eiken)	G	
- keuvelensbalk (eiken)	G	
- raam en luiken	G	
- betimmering	G	
- verankering (zwanehalzen)	G	
2.2 Kruiwerk		
2.2.1 Kruiwerk		
Neuten kruiwerk		
- kruivloer (eiken)	G Verspreid wat beschadigd door vermoedelijk vroegere lekkages.	
- kruineuten (bilinga, 32 stuks)	R De neuten zijn van een blikken afdekking voorzien. Enige ruimte tussen enkele neuten en overring.	
- kuip	R Enkele open verbindingen. Beschadigingen. Aantastingen door bonte knaagkever aanwezig.	
- koppelankers bovenzijde kuip	M Fors geroest. Tevens enige beweging op een anker. (Niet alle ankers zijn echter gecontroleerd).	○ Herstel is vermoedelijk niet direct aan de orde; er is een kuipring om de kuip aanwezig.
		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
<ul style="list-style-type: none"> - keerneuten - verankering kuip - kuipring - overring (eiken) 	<p>De pijl geeft de bedoelde koppelankers aan.</p> <p>G</p> <p>R</p> <p>G</p> <p>R</p> <p>Ruwe buitenkant, bovenkant en onderkant, mede veroorzaakt door vroegere lekkages, de onderzijde mogelijk door het vroegere beschadigde blik over de neuten/ mogelijk is in het verleden ooit een verkeerd smeermiddel gebruikt. Aantastingen door bonte knaagkever aanwezig. Geen actieve aantastingen geconstateerd.</p> <p>Aan de onderzijde van de overring zijn enkele losse spaanders geconstateerd.</p>	
<p>2.2.2 <i>Staat</i></p> <p>Onderdelen</p> <ul style="list-style-type: none"> - algemeen 	<p>De staartbalk raakt de vijzelbak. Hier is het maaiveld ook erg laag geworden waardoor de lier moeilijker te bedienen is (de hendel is dan erg hoog waardoor erg moeizaam kracht is te zetten). Enige werking op verbindingen waardoor deze wat loswerken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Maaiveld wat omhoog brengen. Kruipalen moeten dan echter tevens wat worden opgetrokken. Er zijn inmiddels plannen om het maaiveld omhoog te brengen i.c.m. een aan te brengen beschoeiing. ○ De staartbalk wat inkorten (de lier komt dan echter ook weer wat hoger). ○ Boutverbindingen natrekken. ○ Aantastingen wegsteken bij onderhoudsschilderwerk. Grondig behandelen met verf. ○ Als bovenstaande.
<ul style="list-style-type: none"> - staartbalk (bilinga) - lange schoren (bilinga) - korte schoren (bilinga) - kikkers/ kieften - petten - leklatjes - hangijzers - kruilier - kruikabel met katrol 	<p>G</p> <p>R</p> <p>G</p> <p>G</p> <p>G</p> <p>G</p> <p>R</p> <p>G</p> <p>Bij de verbindingen met de lange schoren zijn kleine aantastingen door rot aanwezig.</p> <p>Lichte aantastingen door houtrot aan de ondereinden.</p> <p>De kruilier is vrij grof uitgevoerd (weinig tanden). De tweede hendel (achter de staartbalk) raakt de staartbalk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Hendel passend maken.

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Himpenserpolder mole
- bezetketting	G		
- kruipalen (9 stuks hout en 3 stuks beton)	G		
<u>2.3 Dakbedekking</u>			
Rietbedekking			
- latten (grenen)	G	Latten boven het achterkeuvelens zijn door houtworm aangetast. Betreft kleine maar actieve aantastingen.	○ Zie rubriek 1.2.4.
- riet (2016)	G	Verspreid wat uitgetrokken plukjes riet.	
- vorstplanken	R	Bij het (overigens openstaande) verstek nabij het achterschild is enige houtrot aanwezig. Ook bij een oog op de plank enige lichte aantasting. Algemeen oppervlakkige aantastingen door houtrot.	○ Bij vervangen (is overigens niet aan de orde!) geen verstekken meer toepassen bij nokplanken.
			
		Oppervlakkige aantastingen, bij verstekken soms wat sterker aangetast.	
3. INTERIEUR			
<u>3.1 Balklagen, vloeren</u>			
3.1.1 Begane grond			
Vloer			
- straatwerk	R	Plaatselijk wat ongelijk.	
3.1.2 Zolders			
Algemeen			
- balken/ vloerdelen	G	Aantastingen door houtworm.	○ Waar boormeel ligt kan in eigen beheer een gerichte bestrijding worden uitgevoerd.
3.1.3 Kapzolder			
Algemeen			
- balken/ vloerdelen	G	Aantastingen door houtworm.	○ Als bovenstaande.
- schuifluik trapgat	G		
<u>3.2 Trappen</u>			
Ladders en trappen			
- trappen	G		
- hanetrapp	G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Himpenserpolder mole
3.3 <u>Binnenpleisterwerk</u> Algemeen - pleisterwerk en muurverf	G	Enkele scheuren zijn netjes gedicht door te pleisteren. Het fraaie oude beeld is goed behouden gebleven.	
4. DIVERSEN			
4.1 <u>Technische installaties</u>			
4.1.1 <i>Bliksembeveiliging</i> Algemeen - installatie		Betreft de uiterlijke toestand en bevestiging. Het functioneren van de installatie is door ons niet gecontroleerd.	○ Het verdient de aanbeveling de bliksembeveiliging regelmatig te laten controleren. Wij kunnen dit ook voor u uitvoeren.
- grondleiding/ aardingspennen	G	Voor zover waarneembaar.	
- roedeaansl. + kabel	G		
- doorverbinding bij askop	G		
4.1.2 <i>Brandpreventie</i> Blussers - brandblussers		De blussers worden jaarlijks gekeurd (tot mei 2021 gekeurd).	
4.1.4 <i>Elektra</i> Algemeen - installatie		Controle op de werking van de zich in of op een gebouw bevindende installaties valt buiten de inspectie van de Monumentenwacht.	
4.2 <u>Bereikbaarheid</u> Binnen en buiten - inwendig - uitwendig	G R	Ogen op stormschild en nokplanken.	
4.3 <u>Molenerf</u> Grondslag - terrein algemeen	M	Zie ook rubriek 1.1 en 2.2.2.	○ Er zijn inmiddels plannen om het talud te verhogen en een beschoeiing/ damwand aan te brengen. ○ Met name zorg besteden aan de lekkage vanuit de boezem naar de polder (rubriek 1.1).
4.4 <u>Toegangshekken</u> Hekken - afrasteringen - klaphekjes	G G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Himpenserpolder mole
4.5 Molenbiotoop			
Algemeen			
- windvang	G Enige belemmering door het restaurant (ligt echter op enige afstand).		
4.7 Veiligheidsvoorzieningen			
Gehele molen			
- hekwerk om onderbonkelaar en vijzelwiel	G		
- schuifluik kapzolder	G		
- hekwerk bij open gedeelten vloeren	G		
- leuningen/ hekwerken trap	G		
- schijven om koningsspil zolders	G		
- veiligheidsafzetting gevluucht	G Netten aanwezig, goede afzetting.		
- verbandtrommel	G Inhoud is niet gecontroleerd.		
- werken op hoogte (zeilen ophangen ed.)			○ Voor het werken op hoogte (hoger dan 2,5 m) dient men valbeveiliging toe te passen.
- diversen	Er is een kopie van een alarmkaart aanwezig.		
5. GAANDE WERK			
5.2 Bovenas			
5.2.1 Bovenas			
Gietijzer			
- bovenas (gietijzer) fabr. Prins van Oranje nr. 1359 1889	G Voor zover waarneembaar.		
- askop	G		
- halssteen (arduinsteen)	G Een klein deel onder de as is afgesplinterd.		
- steenbed met wiggen	R Enkele gaatjes van bonte knaagkever. Dit is bij voorgaande inspecties niet geconstateerd. Betreft vermoedelijk een kleine maar actieve aantasting.		○ In eigen beheer bestrijden. Overwegen om bij gelegenheid het steenbed (deels) te vervangen.
- pensteen (arduinsteen)	R Van de bovenzijde is in het verleden een gedeelte afgeknapt.		○ Controle warmlopen tijdens draaien.
- springbeugel	G		
- smering	G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Himpenserpolder mole
<u>5.3 Roeden</u>			
<u>5.3.1 Roeden (vlucht 24,00 m)</u>			
Stalen roeden			
- binnenroede fabr. Buurma Oude Schans nr. 190 1987	R	Betreft visuele controle. De lasnaden en de plaatstaaldikte is niet doorgemeten. Geheel behandeld en doorgehaald in 2016. De roeden zijn inmiddels dus al 33 jaar oud.	
- buitenroede fabr. Buurma Oude Schans nr. 189 1987	R	Als de binnenroede.	
- keerklossen	G		
- roedewiggen	G	Wigwerking bij enkele wiggen minimaal (vrij vlak).	
- spitijzers	R	Oppervlakkig geroest. Minimale beweging op enkele ijzers.	
<u>5.4 Wieksystemen</u>			
<u>5.4.1 Oudhollands opgehekt</u>			
Algemeen			
- algemeen/ constructief	G		
- heklatten (bangkiray)	G		
- zoomlatten	G		
- voorzomen	G		
- windborden	G	Een afgebroken/ losse spaander van een windbord van end 1.	
- steekborden	R	Vrij zware borden.	
- bordveren	G		
- kluften	G		
<u>5.4.6 Molenzeilen</u>			
Zeilen			
- zeildoek buitenroede	R	Meerdere reparaties zijn reeds uitgevoerd.	
- zeildoek binnenroede (fabr. Koning Leeuwarden)	G		
- lijken	G		
- kikkerlijnen	G		
- touwen	G		
- zwichtlijnen	G		
- zeilarmen	G		
- zeilklampen	G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	<i>Himpenserpolder mole</i>
5.5 <u>Begane grond</u>			
5.5.1 <i>Waterloop</i>			
Uitschoot			
- inspectie watergang	De hele watergang is niet makkelijk toegankelijk voor inspecties. Vrijwel alle deksels zijn vastgezet.	○ Overwegen om in de deksels van de vijzelbak en uitschoot in en buiten de molen enkele (voldoende grote, en af te sluiten met een slot) luiken aan te brengen t.b.v. inspecties en eventueel schoonmaakwerkzaamheden.	
- bodem/ vloer	Niet goed zichtbaar door de hoge waterstand. Echter geen aanleiding geconstateerd wat op eventuele (grote) gebreken kan duiden. Voor zover zichtbaar slechts oppervlakkige beschadigingen.		
Uitschoot binnen de molen	Voor zover zichtbaar/ bereikbaar.		
- betonwerk	G Nabij de wachtdeur een kleine scheur in de wand.		
- betonbalk nabij wachtdeur (aan boezemzijde van de wachtdeur)	R De balk is door het roesten van de wapening stukgeraakt. Voldoet echter nog wel.	○ Wapening behandelen tegen roest. Betonrepareren met reparatiemortel. Wellicht op langere termijn/ bij gelegenheid herstellen (geen noodzaak).	
- overige betonbalken	G		
- houten deksel	G		
- beton dek (onder bok vijzel)	R Nabij de wachtdeur aan de zijde van de polder enige schade aan de onderzijde van het betondek/ betonbalk ter plaatse. Vermoedelijk veroorzaakt door het roesten van ijzer.		
Uitschoot buiten de molen			
- betonwerk (koker vorm)	G		
- betonbalken deksel	G		
- houten deksel	R Kopshout van enkele delen is licht ge-rot.		
- uitschoot deksel beton	G		
- wachtdeur + kozijn	G Voor zover waarneembaar.		
Vijzelbak met onderdelen			
- vijzelbak beton	G Nabij het maaiveld is een scheurtje in de wand aanwezig.		
- vijzelbak deksels	R Niet demontabel (behoudens het hoogste deel). Voor zover waarneembaar in voldoende degelijke staat. Wel wat korte opleggingen van de draagbalken op/ in het beton. De klamp helemaal onderaan het deksel raakt los van de planken.	○ De klamp(en) tijdig vastzetten om schade te voorkomen.	
- schreplatten	G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Himpenserpolder mole
- vetleiding	G		
- krooshek	G		
- betonbalk krooshek	R	Door het roesten van de wapening beschadigd.	
- houten beschoeiing voor vijzelbak	R	Voor zover te beoordelen en zichtbaar; verspreid aangetast door houtrot.	
- houten beschoeiing voor vijzel (in de poldersloot)	M	Voor zover waarneembaar omvangrijker gerot.	○ Op termijn vervangen (bij ophogen molenpole/ rubriek 4.3).
5.5.2 Vijzel			
Stalen vijzel			
- pen + lager	G	Voor zover waarneembaar.	
- vijzel (staal)	R	Licht geroest. De tasting is goed.	
- waterpeluw	G	Feitelijk een bok van ijzer en beton.	
- halslager	G	Voor zover te beoordelen.	
6. GAANDE WERK IN DE MOLEN			
6.1 Vanginrichting			
6.1.0 Vang			
Vlaamse blokvang			
- vangstukken (wilgenhout)	R	Vroeger wat naar achter gezakt. De ruimte (is al eens ingekeept) tussen sabelstuk/ kopstuk en de rechter gording is minimaal. De gording werkt wellicht als een soort lendestut. Mogelijk sleept de vang wat aan tijdens draaien.	○ Controle tijdens draaien. Eventueel wat verder uitkepen.
- rijklamp en rust	G		
- lendestut	G		
- koebouten	R	Roestig.	
- sabelijzer	R	Licht roestig. In het verleden opgelast (verdikt).	○ Let op doorbuigen/ belasting bij gebruik.
- vorkstut/spankettingen	G		
6.1.1 Vangbalk met toebehoren			
Onderdelen			
- voorste ezel (grenen)	G		
- achterste ezel (grenen)	G		
- vangbalk (eiken)	R	Hangt scheef. De vangstok neemt overigens vrij veel gewicht weg van de vangbalk.	○ Let op dat de gewichten niet van de balk afvallen (of dat de hele bak valt). ○ Wellicht m.b.v. de lekenketting enig (contra)gewicht van de vangstok wegnemen als men de molen verlaat.
- duim	G		
- pen vangbalk	G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
<i>Himpenserpolder mole</i>		
6.1.2 <i>Bediening vang</i>		
Vangstok		
- vangstok	R Voor zover waarneembaar licht oppervlakkig door rot aangetast. Het uiteinde is mogelijk inmiddels wat sterker aangetast.	○ Nadere controle bij onderhouds-schilderwerk; houtrot wegsteken.
- ophanging vangstok	G	
- binnen vangketting	R Ingesleten bij de bevestigingen aan vangbalk en vangstok.	
- lekenketting	G	
- vangketting met kralen	R Geroest.	
6.2 <u>Overbrengingen</u>		
6.2.1 <i>Bovenwiel</i>		
Algemeen		
- vulstukken bovenas	R Verspreid uitvliegopeningen van knaagkevers. Behandeld in 2016 (zie rubriek 1.2.3 en 2.1.1).	
- algemeen/ constructief	R Aantastingen door houtworm in de plooistukken. Verder aantastingen van knaagkevers en houtworm in de plooi- stukken en velgen aanwezig. (Behandeld in 2016). Ten tijde van deze inspectie is geen boormeel aangetroffen op onderdelen van en rondom het bovenwiel. Onderlinge verbindingen kruisarmen staan open. Kruisarmen zijn enigszins gedraaid. Scheuren in velgen waardoor enig hout tussen kammen is uitgebroken. Geen losse delen hout aangetroffen.	
- opsluiting	G	
- "beet" met bonkelaar	R	○ De as kan in theorie enigszins worden omhoog gebracht bij de hals.
- kammen (acacia, 60 stuks)	R Enkele gespleten kammen aanwezig, waardoor enigszins los houtwerk. Een enkele kam met wat beweging. De ruimte tussen de kammen en de lange spruit is aan de beide zijde niet gelijk. Het lijkt hierdoor dat de bovenas niet geheel haaks op de molenkap/spruit staat.	○ Rekenen op het vervangen van enkele kammen op termijn/ de komende jaren. Ook kunnen enkele met een slotboutje worden gerepareerd. ○ Onder controle houden afstand tussen spruit en kammen.
- pal	G	

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES
6.2.2 Bovenbonkelaar		
Algemeen		
- algemeen/ constructief	R Kruisarmen zijn gespleten/ beschadigd, mede door de roestige bouten. Aantastingen door houtworm in de velgen. Tevens gaatjes aanwezig van bonte knaagkever (behandeld in 2016).	
- opsluiting	G	
- kammen (groenhart, 30 stuks)	R Licht beschadigde en gespleten kammen aanwezig.	○ Gescheurde kammen kunnen met een slotboutje worden opgesloten.
- klembanden	G	
6.2.3 Koningsspil		
Bilinga		
- koningsspil (bilinga)	G	
- taats + taatspot	M Vermoedelijk is de pot lek. De wervel en donsalk zijn vervuild door olie.	○ Nader onderzoek taatspot. Rekenen op het vervangen ervan.
- bovenijzer	G	
- slotplaat en poortstokken	G	
- stropen	R De strop onder de onderbonkelaar is geroest.	
- donsalk en wervel	G Wel (synthetische) olie op dit houtwerk.	
6.2.4 Onderbonkelaar		
Algemeen		
		
- algemeen /constructief	G Oude aantastingen door houtworm.	
- opsluiting	R Enige ruimte tussen wiggen en wouterlatten. Een enkele scheve wig.	
- kammen (azijnhout, 36 stuks)	G	
- klemband	G	
6.2.5 Vijzelwiel		
Algemeen		
- algemeen /constructief	G	
- opsluiting	G	
- kammen (azijnhout, 37 stuks)	G Enkele kammen met enige beweging.	